

Izvještaj u vezi pada
Zapadne Slavonije,
dostavlja.-

Komisiji Skupštine RSK

Pokušaću kao komandant 98. pbr, kao vojnik i kao čovjek da dam moje mišljenje i vidjenje u vezi uzroka pada Zapadne Slavonije. Najvjerojatnije se neću moći sjetiti svih momenata i detalja, ali sve što napišem i izjavim biće istinito i tačno.

a) Stanje i aktivnosti prije početka b/d:

Prije početka b/d brigada je dobila zonu odgovornosti: desno Čardak (t.t. 427) - s. Kričke, lijevo kanal Veliki Strug (ušće potoka Vrbice); što iznosi oko 17 km u dodiru sa neprijateljem, po dubini s. Bodegraj - s. Vrbovljani, što iznosi oko 20 km. U dodijeljenoj zoni brigada je organizovala upornu i aktivnu odbranu sa težištem u zahvatu auto-puta Novska - Okučani i na pomoćnom pravcu Kričko brdo - s. Rajić; težište POB bilo je u zahvatu auto-puta. Brigadu je podržavala tab 155mm sa VP₀, s. Draksenić (RS), a od sopstvenih jedinica za podršku raspolagala je sa tab B-1 76mm M-42 (4 orudja) sa VP₀ u s. Jazavica i sa vMB-82mm (8 orudja) u s. Paklenica.

Od raspoloživog ljudstva u brigadi su formirane slijedeće jedinice:

- 1. pb sa 121 čovjekom
- 2. pb sa 132 čovjeka
- 4. pb sa 124 čovjeka
- vMB-82mm sa 28 ljudi
- baterija B-1 sa 26 ljudi
- vod veze sa 8 ljudi
- K-da stana sa 11 ljudi
- vod VP sa 17 ljudi
- pozadinska četa sa 58 ljudi
- Komanda brigade sa 24 čovjeka.

Ukupno na ratnom rasporedu u brigadi je bilo 549 ljudi što u odnosu na formaciju iznosi 28% od ukupnog broja.

U toku priprema za b/d preduzimane su slijedeće aktivnosti:

- uredjenje teritorije: utvrđivanje zaprečavanja, maskiranje, izgradnja puteva za dotur i evakuaciju;
- organizacija vatrenog sistema;
- obuka na borbenoj i neborbenoj tehnici;
- borbeni razbroj jedinica;
- obuka jedinica i komandi;
- moralne pripreme za b/d;
- priprema stanovništva za b/d;

- obezbjedjenje objekata od vitalnog značaja;
- obezbjedjenje auto-puta (posebna aktivnost).

Prije početka b/d svo raspoloživo ljudstvo bilo je mobilisano u RJ od noći 28.4.1995. godine nakon ubistva (klanja) našeg pripadnika na auto-putu u Novoj Gradiški. Odaziv mobilisanog ljudstva po jedinicama bio je u procentu od 95-100%.

Prije početka b/d jedinicu su opterećivali poznati problemi:

- odjeća
- obuća
- starosna struktura
- izuzetno malo brojno stanje
- vojničke plate
- složena politička situacija u državi
- otvaranje auto-puta i problemi koji su došli sa njim
- ratno profiterstvo i bogaćenje pojedinaca
- veliki broj izbjeglica i lica bez egzistencije i
- drugo.

Dana 30.4.1995. godine oko 22,00 časova k-dant 1. pb izvjestio je da sa p/k bataljona se uočava dolazak m/v u s. Kričke. Naredjeno mu je da i dalje prati aktivnosti neprijatelja ispred p/k i da izvještava, a istovremeno je naredjeno i njemu i drugim potčinjenim jedinicama da budnost jedinica podignu na najviši nivo. O daljnjem pristizanju m/v u s. Kričke k-dant 1. pb je izvještavao redovno, tako da je izvjestio do 01,00 časova 01.5.1995. godine o pristizanju 105 m/v. Takođe, izvjestio je da se dio m/v vraćao iz pravca Kričaka prema s. Brezovac. O svemu uočenom i preduzetom izvještavao sam Komandu - komandanta 18. K. lično telefonom. Oko 01.00 časova 01.5.1995. naredio sam svim potčinjenim jedinicama da svo raspoloživo naoružanje za podršku i za FOB stave u funkciju, odnosno da posjednu vatrene položaje i da zauzmu elemente za gadjanje po planu dejstva artiljerije. Komandant Korpusa je ispred K-de 18. K uputio u K-du 98. pbr puk. Zebić Branka, svog pomoćnika za ViM da prenese naredjenja K-danta i da prati rad K-de brigade. Pukovnik Zebić je na KM 98. pbr ostao do 11.30 časova 01.5.1995. godine kada je po naredjenju K-danta 18. K vraćen na KM 18. K.

b) Stanje i događaji u toku b/d:

Oko 5.10 časova u zoni odgovornosti desnog susjeda - 51. pbr Pakrac čule su se detonacije od dejstva ustaške artiljerije. Od tada sve jedinice 98. pbr su bile spremne za prihvrat borbe i bilo je jasno šta predstoji.

U 5.50 časova neprijatelj je krenuo u napad na našu zonu odgovornosti, i to na pravcima: Novska - Okučani u zahvatu auto-puta i s. Kričke - s. Rajčići - s. Bijela Stijena.

U isto vrijeme me k-dant 2. pb kap. Stevan Ljiljak izvještava riječima: "K-dante, ubi me UNPROFOR sa auto-puta!"

Istovremeno sam naredio k-dantu 1. pb da iz raspoloživog naoružanja dejstvuje po rejonu s. Kričke, k-diru vMB-82mm po rejonu Novske i k-diru baterije B-1 po rejonu Novske, te da k-dant 2. pb

dejavuje iz PAT 20 mm i PAM 12,7 m "Boving" po rejonu UNPROFOR-a odakle trpi vatru.

U 06.01 časova k-dant 1. pb, poručnik Šeatović Nebojša me izvjestio da je prihvatio borbu sa ustašama u rejonu Kričkog brda i da ustaše napadaju jakim snagama po svim pravcima. Jedino k-dant 4. pb me izvjestio da na njegov p/k nema dejstva ustaških snaga.

Usljed jakog napada sa oklopnim i mehanizovanim snagama u zahvatu auto-puta razbijena je odbrana na auto-putu koju je organizovala jedinica iz sastava MUP-a Okučani. Nakon ovoga uputio sam 8 ljudi na auto-put iz voda VP na čelu sa NOB Savić Nikolom da pomognu u organizovanju odbrane na drugom položaju u rejonu Voćaričkog mosta. Jedinice brigade su uporno branile položaje do 09.30 časova kada sam naredio k-dantu 2. pb da se sa prvog položaja na Kremen-duku (t.t. 190) povuče na oko 700 m na drugi položaj, na tzv. Zerkino brdo.

U 9.40 časova jake ustaške snage presjekle su put Rajić - Paklenica i odsjekle 2. pb i vMB-82mm u s. Paklenica.

Sa rezervom nisam raspolagao pa sam u pomoć 2. pb, u cilju deblokade, poslao jednu borbenu grupu od 15 ljudi na čelu sa majorom Marjanovićem. Ova grupa je stupila u borbeni dodir sa neprijateljem i vodila borbe do oko 14.00 časova kada se morala povući uz gubitke.

U međuvremenu 1. pb se uslijed jakog pritiska ustaških snaga povlači ka s. Rajić i organizuje odbranu na sv. Ani - Orešac.

U toku cijelog prijepodneva 4. pb nije imao dodira sa ustašama pa sam uslijed otkrivenosti njegovog desnog boka naredio da desno krilo povuče na Radanovo brdo i da dalje drži položaje koje je držao.

O toku b/d izvještavao sam k-danta Korpusa, tražio pomoć i podršku artiljerije iz RS i od KAG-a. Međutim, pomoć i podrška nisu stigli izuzev 2 tenka T-55 koji su stigli u s. Rajić oko 11.37' koje sam uputio: jedan na auto-put, a drugi u pomoć 2. pb-u.

Usljed jakog pritiska ustaških snaga u zahvatu auto-puta zajedno sa pojačanjem iz MUP-a Okučani sa 53 čovjeka organizovao sam zajedno sa Krstom Žarkovićem odbranu rajićkog nadvožnjaka.

Nadvožnjak je uporno branjen 3 časa i 15 minuta kada su ustaške snage jakim oklopnim i mehanizovanim snagama uz podršku artiljerije i avijacije produžile napad ka borovačkom nadvožnjaku.

Usljed ovakvog toka b/d, prodora ustaških snaga na desnom i lijevom boku napustio sam KM brigade i pokušao organizovati odbranu na Branković brijegu što nisam uspio, jer su se borci i civili sa svojim porodicama povlačili ka Okučanima.

Oko 20.00 časova sa 63 borca organizovana je odbrana u Ladjevcu na granici sa s. Bodegraj gdje smo oko 20.30 časova vodili borbu sa 2 ustaška helikoptera koja su spuštala desant u zahvatu ž/p u rejonu M. bare.

U toku noći nije bilo b/d da bi oko 05.00 časova 02.5.1995. godine pukovnik Slobodan Perić naredio povlačenje prema s. Dubovac i dalje prema s. Novi Varoš ka Staroj Gradišci.

Oko 05.30 časova u s. Novi Varoš naišli smo na jaku zasjedu ustaških snaga. Prihvatili smo borbu i nakon oko 2 časa smo se počeli po grupama izvlačiti kroz šumu ka Staroj Gradišci.

Na KM 18. K u St. Gradišci stigao sam oko 13.00 časova kada sam se javio puk. Romić Milanu, NŠ K-de 18. K.

c) Aktivnosti i događaji poslije b/d:

Po izvlačenju jedinica na teritoriju RS dijelovi jedinice i stanovništva su se smjestili na više lokacija od Gradiške do Banja Luke. Najveći dio se smjestio u školi u s. Nova Topola, gdje je i organizovano KM 98. pbr odakle su se sredjivali podaci o jedinici i završile pripreme za odlazak većine stanovništva u Jugoslaviju i Istočnu Slavoniju.

Nekoliko dana nakon pada Zapadne Slavonije dijelovi jedinice i pojedinci su se organizovano i pojedinačno izvlačili preko r. Sava na teritoriju RS i vršen je njihov organizovan prihvrat.

MB/AL

Dostavljeno:

- Komisiji Skupštine RSK
- arhiva
- komandantu lično.

